

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

NACRT

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI
ZAKONA O STAŽU OSIGURANJA S POVEĆANIM TRAJANJEM

Zagreb, studeni 2006. godine

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O STAŽU
OSIGURANJA S POVEĆANIM TRAJANJEM**

Članak 1.

U Zakonu o stažu osiguranja s povećanim trajanjem ("Narodne novine", broj 71/99) u članku 4. stavku 2. u Odjeljku IX. U POMORSKOJ BRODOGRADNJI iza točke 10) dodaje se točka 11) koja glasi:

"11) Radno mjesto strojmontera na brodu."

U sljedećoj rečenici riječi "pod 2) do 5)" zamjenjuju se riječima "pod 6) do 11)".

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBRAZLOŽENJE KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O STAŽU OSIGURANJA S POVEĆANIM TRAJANJEM

I RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Važeći Zakon o stažu osiguranja s povećanim trajanjem ("Narodne novine", br. 71/99 – u daljem tekstu: Zakon) stupio je na snagu 16. srpnja 1999. Tim je Zakonom utvrđen krug osoba kojima se, zbog rada na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima, utvrđuje staž osiguranja s povećanim trajanjem i snižava dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti. Na tim radnim mjestima postoje štetni utjecaji na zdravstveno stanje i radnu sposobnost zaposlenog i pored toga što su primijenjene opće i posebne zaštitne mjere utvrđene propisima o zaštiti na radu. Ta radna mjesta utvrđena su Zakonom.

Nova radna mjesta, odnosno zanimanja koja nisu utvrđena Zakonom, a na kojima bi staž osiguranja trebalo računati s povećanim trajanjem mogu se utvrditi u posebnom postupku na temelju stručne dokumentacije izrađene prema metodologiji koju je propisao ministar nadležan za mirovinsko osiguranje Pravilnikom o metodologiji izrade stručne dokumentacije radi utvrđivanja staža osiguranja s povećanim trajanjem ("Narodne novine", br. 45/00). Poticaj za utvrđivanje, odnosno ukidanje ovih radnih mjesta i zanimanja može dati poslodavac, sindikat i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (članak 6. Zakona). Podnositelj poticaja dužan je priložiti stručnu dokumentaciju o otežanim uvjetima rada štetnih po zdravlje i radnu sposobnost osiguranika koju dostavlja ministarstvu nadležnom za mirovinsko osiguranje, a ministarstvo treba pribaviti mišljenje specijaliziranih znanstvenih ili stručnih ustanova.

Kako Zakonom nije obuhvaćeno radno mjesto strojomontera na brodu (članak 4. stavak 2. odjeljak IX – U pomorskoj brodogradnji) sindikat je temeljem članka 6. stavka 2. Zakona dostavio Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva poticaj za utvrđivanje staža osiguranja s povećanim trajanjem za 100 radnih mjesta strojomontera na brodu u pomorskoj brodogradnji kod određenog poslodavca. Uz poticaj priložena je i stručna dokumentacija izrađena prema naprijed navedenom Pravilniku.

U skladu s člankom 6. stavkom 4. Zakona Ministarstvo je zatražilo mišljenje o toj stručnoj dokumentaciji i osnovanosti poticaja za utvrđivanje staža osiguranja s povećanim trajanjem na tom radnom mjestu od Hrvatskog zavoda za medicinu rada, kao meritorne ustanove za davanje takvog stručnog mišljenja.

Prema stručnom mišljenju Hrvatskog zavoda za medicinu rada primjena instituta staža osiguranja s povećanim trajanjem na radnom mjestu "strojomontera na brodu" u pomorskoj brodogradnji ima osnova, jer je na temelju stručne dokumentacije utvrđena prisutnost štetnih utjecaja na zdravstveno stanje i radnu sposobnost radnika, te se predlaže da se svakih 12 mjeseci provedenih na tom radnom mjestu računa u staž osiguranja kao 14 mjeseci staža osiguranja.

II PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Konačnim prijedlogom zakona o dopuni Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem utvrđuje se staž osiguranja s povećanim trajanjem na radnom mjestu strojomontera na brodu u pomorskoj brodogradnji na način da se svakih 12 mjeseci provedenih na tom radnom mjestu računa u staž osiguranja kao 14 mjeseci staža osiguranja.

III OBJAŠNJENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Odredbom članka 1. utvrđuje se staž osiguranja s povećanim trajanjem na radnom mjestu "strojmontera na brodu" u pomorskoj brodogradnji na način da se svakih 12 mjeseci provedenih na tom radnom mjestu računa u staž osiguranja kao 14 mjeseci.

Utvrđivanjem staža osiguranja s povećanim trajanjem uz sniženje dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu (po jednu godinu za svakih 6 godina staža osiguranja koji se za efektivno navršanih 12 mjeseci računa kao 14 mjeseci staža osiguranja) strojmonterima na brodu u pomorskoj brodogradnji, koji rade na teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima, omogućuje se da ranije ispune uvjete za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu.

Odredbom članka 2. utvrđuje se stupanje na snagu ovoga Zakona osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

IV FINANCIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona ne treba osigurati sredstva u Državnom proračunu, budući je poslodavac obveznik dodatnog doprinosa, te obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem.

Prema odredbama Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja („Narodne novine“, br. 147/02, 175/03 i 177/04) za staž osiguranja s povećanim trajanjem obračunava se dodatni doprinos na osnovicu za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti po stopi 4,86% kada se svakih 12 mjeseci staža osiguranja računa kao 14 mjeseci staža osiguranja, a za osiguranika koji je osiguran na temelju individualne kapitalizirane štednje obračunava se dodatni doprinos na osnovicu po stopi 3,61% za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i 1,25% dodatnog doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

V RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

Prijedlog zakona o dopuni Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem, s Konačnim prijedlogom zakona raspravljen je na 22. sjednici Hrvatskog sabora od 20. listopada 2006., a prethodno su ga razmotrila radna tijela Sabora. Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo nije imao primjedbi, te je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru usvajanje navedenog Prijedloga zakona.

Odbor za zakonodavstvo podržao je donošenje ovog Zakona, ali se usprotivio hitnom postupku njegovog donošenja i prijedlogu da Zakon stupi na snagu danom objave u „Narodnim novinama“, jer razlozi za donošenje zakona po hitnom postupku nisu takve prirode, kako je to utvrđeno Ustavom RH i Poslovnikom Hrvatskog sabora, te je donjet Zaključak da će se o Prijedlogu zakona o dopuni Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem, s Konačnim prijedlogom Zakona provesti prvo čitanje.

Slijedom navedenog, ovaj Konačni prijedlog zakona razlikuje se u sadržaju članka 2., kojim je utvrđeno stupanje na snagu Zakona osmoga dana od dana objave u «Narodnim novinama».

VI PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

Prijedlog Hrvatske obrtničke komore iznesen na Odboru za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, te prijedlozi i primjedbe na Prijedlog zakona o dopuni Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem izneseni na raspravi provedenoj na 22. sjednici Hrvatskog sabora nisu mogli biti usvojeni kako slijedi:

1. Nije prihvaćen prijedlog Hrvatske obrtničke komore da se strojomonterom na brodu u pomorskoj brodogradnji smatra i obrtnik, koji obavlja poslove strojomontera na brodu u pomorskoj brodogradnji.

Važećim Zakonom o stažu osiguranja s povećanim trajanjem omogućuje se osiguranicima koji rade na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima, odnosno osiguranicima kojima nakon određenih godina života, zbog naravi i težine posla, fiziološke funkcije organizma opadaju u toj mjeri da onemogućavaju daljenje uspješno obavljanje tog posla, te osiguranicima – invalidnim osobama pruži odgovarajuća zaštita, odnosno da im se omogući da unatoč opasnostima i izloženosti štetnim utjecajima mogu ispuniti uvjete za stjecanje prava na starosnu mirovinu. To se postiže na način da im se vrijeme provedeno na takvim poslovima računa s određenim povećanjem, te im se snižava dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu ovisno o stupnju povećanja staža.

Međutim, taj staž osiguranja s povećanim trajanjem računa se navedenim osiguranicima samo ako rade na radnim mjestima i zanimanjima utvrđenim Zakonom i ako su zaposleni s punim radnim vremenom ili skraćenim radnim vremenom, koje se prema Zakonu i kolektivnom ugovoru smatra kao zaposlenje s punim radnim vremenom (članak 3. stavak 2. Zakona).

Pod pojmom „radno mjesto“ u smislu članka 3. stavka 1. Pravilnika o metodologiji izrade stručne dokumentacije radi utvrđivanja staža osiguranja s povećanim trajanjem, podrazumijeva se vrsta poslova i narav rada koje zaposlenik obavlja na temelju ugovora o radu, a pri obavljanju kojih postoje štetni utjecaji rada.

Stoga u okviru ovog Konačnog prijedloga zakona nije provedivo bez prethodno izrađene cjelovite analize instituta staža osiguranja s povećanim trajanjem, ugraditi u sustav novu kategoriju osiguranika - obrtnike. Naime, kod takve sustavne promjene instituta staža osiguranja s povećanim trajanjem otvara se pitanje mjerljivosti radnog vremena obrtnika i primjene propisanih mjera zaštite na radu itd., kao i položaja drugih osiguranika, primjerice onih koji samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost.

2. Nisu prihvaćeni prijedlozi da se:

- a) za neka druga radna mjesta i zanimanja razmotri mogućnost uvođenja staža osiguranja s povećanim trajanjem,
- b) staž osiguranja s povećanim trajanjem započne primjenjivati na obrtnike,
- c) strojomonterima na brodu u pomorskoj brodogradnji staž osiguranja računa s povećanim trajanjem na način da se svakih 12 mjeseci provedenih na tom radnom mjestu računa u staž osiguranja kao 15 mjeseci.

a) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem ne utvrđuju se po službenoj dužnosti već na poticaj poslodavca, sindikata ili Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Podnositelj poticaja dužan je priložiti stručnu dokumentaciju o otežanim uvjetima rada štetnih po zdravlje i radnu sposobnost osiguranika izrađenu prema metodologiji utvrđenoj Pravilnikom o metodologiji izrade stručne dokumentacije radi

utvrđivanja staža osiguranja s povećanim trajanjem. Stručna dokumentacija dostavlja se ministarstvu nadležnom za mirovinsko osiguranje.

Slijedom navedenog, nema zapreke da se pokrene postupak na poticaj poslodavca, sindikata ili Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za utvrđivanje novih radnih mjesta na kojima bi se staž osiguranja računao s povećanim trajanjem u Zakonom propisanom postupku, ali nema pravne osnove za prihvatanje ovoga prijedloga na predloženi način.

b) U svezi s prijedlogom o mogućnosti uključivanja obrtnika u važeći Zakon o stažu osiguranja s povećanim trajanjem dano je obrazloženje pod navedenom točkom 1. ovoga poglavlja.

c) U stručnoj dokumentaciji izrađenoj prema Pravilniku o metodologiji izrade stručne dokumentacije radi utvrđivanja staža osiguranja s povećanim trajanjem, koju je Sindikat priložio uz poticaj za utvrđivanje staža osiguranja s povećanim trajanjem na radnom mjestu strojmontera na brodu u pomorskoj brodogradnji, u skladu s odredbom članka 24. Pravilnika dat je i prijedlog o stupnju povećanja staža osiguranja s povećanim trajanjem sa sažetim obrazloženjem. Sindikat je predložio da se za radno mjesto strojmontera na brodu u pomorskoj brodogradnji svakih 12 mjeseci provedenih na tom radnom mjestu računa u staž osiguranja kao 14 mjeseci staža osiguranja

U skladu s člankom 6. stavkom 4. Zakona Ministarstvo je zatražilo mišljenje o toj stručnoj dokumentaciji i osnovanosti poticaja za utvrđivanje staža osiguranja s povećanim trajanjem na tom radnom mjestu od Hrvatskog zavoda za medicinu rada.

S obzirom da je Hrvatski zavod za medicinu rada, kao meritorna ustanova za davanje stručnog mišljenja, utvrdio osnovanost primjene instituta staža osiguranja s povećanim trajanjem na radnom mjestu "strojmontera na brodu" u pomorskoj brodogradnji, te predložio kao primjereno rješenje da se svakih 12 mjeseci provedenih na tom radnom mjestu računa u staž osiguranja kao 14 mjeseci staža osiguranja, ne nalazimo osnove za izmjenu tog prijedloga. (Prijedlog: mr.sc. Mate Arlovića, Klub zastupnika SDP)

VII TEKST ODREDBE ZAKONA O STAŽU OSIGURANJA S POVEĆANIM TRAJANJEM KOJA SE DOPUNJUJE ("Narodne novine", br. 71/99)

Članak 4. stavak 2.

Odjeljak IX. U POMORSKOJ BRODOGRADNJI

- 1) Radna mjesta zaposlenika koji rade na čišćenju rđe i premazivanju brodskih elemenata u brodskom trupu.

Svakih 12 mjeseci provedenih na tim radnim mjestima računa se u staž osiguranja kao 16 mjeseci.

- 2) Radna mjesta brodomontera na predmontaži i montaži broskog trupa.
- 3) Radno mjesto brodoskelara.
- 4) Radna mjesta elektrozavarivača na ručnom elektrozavarivanju i žljebljenju na predmontaži, montaži i na opremanju broskog trupa.
- 5) Radna mjesta plinskih rezača (ručno) i ravnača brodskih elemenata na predmontaži i montaži broskog trupa te na opremanju broda.

Svakih 12 mjeseci provedenih na tim radnim mjestima pod 2) do 5) računa se u staž osiguranja kao 15 mjeseci.

- 6) Radna mjesta zaposlenika koji rade s pneumatskim alatima na predmontaži i montaži brodskog trupa te na opremanju broda.
- 7) Radna mjesta brodocjevara i brodokotlara na brodu.
- 8) Radno mjesto brodoizolatera na brodu.
- 9) Radno mjesto brodoličioca na brodu.
- 10) Radno mjesto brodobravara - limara na brodu.

Svakih 12 mjeseci provedenih na tim radnim mjestima pod 2) do 5) računa se u staž osiguranja kao 14 mjeseci.